

MILAN NOSIĆ (Rijeka)

TVORBA ANDRONIMA, PATRONIMA I METRONIMA U ZAPADNOJ HERCEGOVINI

U patrijarhalnoj sredini, kakva je zapadnohercegovačka¹ većim dijelom i danas, u životu tek udate žene nastaju brojne promjene. U novoj sredini ona je novo čeljade koje mora prihvatiti ritam nove zajednice (obitelji ili zadruge), njene običaje i navike, pa i identifikacijski sustav.

Nekoliko je načina identificiranja udate žene. Ako je u obitelji samo jedna nevjesta, onda je gotovo nitko, osim muža, ne identificira njenim osobnim imenom. Ukućani je oslovljavaju nevjestom (naravno, dijalektalno realiziranim leksemom). Ako se u obitelji nalaze dvije ili više nevjesta, onda je znatno složeniji način njihova identificiranja. Leksemu nevjesta dodaje se osobno ime udate žene (npr. nevista² Mărija...) ili andronim tvoren sufiksacijom muževa osobnog imena ili nadimka (npr. nevista Ivanovica...) ili pak patronim tvoren sufiksacijom djevojačkog prezimena (npr. nevista Tòljuša...). Ovakve dvočlane sintagme uvijek imaju automatski naglasak. Bez obzira na naglasak pojedinih riječi redovito se naglašenije izgovara drugi član sintagme (npr. nevista Mărija, nevista Ivanovica, nevista Tòljuša...). To omogućuje, zahvaljujući i čestoj uporabi, eliziju prvog leksema i njegovu redundanciju (npr. nevista Ivanovica → Ivanovica, nevista Tòljuša → Tòljuša...). Udatu ženu osobnim imenom uglavnom identificiraju muž i jetrva, ostali članovi obitelji i sumještani čine to vrlo rijetko. Identifikacija udate žene njenim andronimom i patronimom češća je izvan obitelji.

Osobna imena i prezimena nemaju značenja i služe samo za identifikaciju a andronimi, patronimi i metronimi (kao i nadimci) imaju značenje i služe ne samo za identifikaciju nego i za kvalifikaciju osobe. Tako se npr. andronimom izriče pripadanje žene mužu (npr. Júrinica, Mârkovica, Mârtinovica, Mijòčevica, Stípinica...) a

---

¹ U zapadnoj Hercegovini je prema popisu iz 1971. bilo 223.352 stanovnika; od toga Hrvata 157.314 (70,43%), Muslimana 44.883 (20,09%), Srba 15.420 (6,85%) i ostalih 5.335 (2,4%).

² Stanovnici zapadne Hercegovine uglavnom su ikavci (štakavci i šćakavci).

patronimom podrijetlo žene iz određenog roda (npr. Šumeljkuš, Tòluša, Tomićuša, Vasiljuša, Vukuša...). Andronimi, patronimi i metronimi imaju zajedničkih obilježja s nadimcima. Ne dobiva ih osoba rođenjem (kao prezime) niti nakon rođenja (kao osobno ime) nego u zrelijoj dobi. Ni nadimci ni ovi antroponimi nisu stoga službeni. Kao što su nadimci motivirani jednim tjelesnim ili duhovnim obilježjem, tako su i ovi nastali na osnovi samo jednoga obilježja (pripadanje ili potjecanje).

U ovome radu bit će, nadalje, govora samo o tvorbi andronima, patronima i metronima.

Tvorba andronima

Andronim³ je antroponim žene motiviran prezimenom, osobnim imenom ili nadimkom muža. Svi se andronimi mogu razdijeliti u dvije skupine: u jednoj su oni koji imaju službenu formu (andronimičko prezime) a u drugoj oni koji takvu formu nemaju. Budući da u zapadnoj Hercegovini žene prilikom udaje uglavnom preuzimaju muževo prezime, takvi andronimi nisu tvorbeno zanimljivi jer patronimičko prezime muža preobrazbom postaje andronimičko prezime žene. U zapadnohercegovačkoj antroponimiji nema andronima tvorenih dodavanjem sufikasa -ova, -eva ili -ka na osnovu muževa prezimena (npr. Pètrović → Pètrovićeva, Pāvlović → Pāvlovićka...).

U ovoj antroponimiji uobičajena je tvorba andronima pomoću sufikasa -ovica, -evica i -inica. Na osnovu svakoga osobnog imena ili nadimka muža može se dodati neki od navedenih sufikasa.⁴ Izbor sufiksa određuje posljednji fonem osnovne riječi a ponekad i deklinacijska vrsta kojoj takva riječ pripada. Stoga se sufiksi -ovica, -evica i -inica ne mogu dodavati na bilo koju osnovu zato što postoje ograničenja u distribuciji fonema na granici tvorbeno osnovne i tvorbenog nastavka.

Osnovne riječi koje su motivirale ovakve andronime mogu se razdijeliti u dvije skupine. U jednoj su osobna imena (npr. Lûka, Mârko, Mârtin, Pètar, Stânko, Šimun, Tòma, Tomislav...) i njihove izvedenice (npr. Jûka, Júko, Jûkul, Jûra, Jûras, Júre...) a u drugoj nadimci (npr. Bârak, Brko, Kîkâš, Kòkeza, Pînje, Šépo, Šévo, Zîka...). Imajući u vidu samo (ne)službenu formu, osnovne se riječi također mogu razdijeliti u dvije skupine: u jednoj su osobna imena, dobivena nakon rođenja i uvedena u matične knjige rođenih, a u drugoj nadimci i izvedenice osobnih imena; dakle razne deminutivne, deminutivno-hipokorističke, hipokorističke, augmentativne, augmen-

³ Termin andronim u stručnoj literaturi nije uvijek potpuno objašnjen. R. Simeon ([7], k. 1, str. 73) pod andronimom podrazumijeva osobno ime (prezime) žene, izvedeno od imena (prezimen) muža. Ovoj definiciji nedostaju dvije činjenice, da neki andronimi mogu nastati preobrazbom i da mužev nadimak također može biti osnovna riječ u tvorbenom procesu. U [4] (str. 251) definirano je andronimičko prezime kao prezime žene izvedeno od osobnog imena muža (supruga ili oca). Ova definicija uključuje dakle i patronim. Iako andronimičko prezime ulazi u skupinu andronima, u ovome priručniku to nije razgraničeno što se vidi po navedenim primjerima jer su među njima i oni koji nemaju službenu formu, nisu dakle nasljedni i nepromjenljivi.

U [2] ovoga termina nema.

⁴ Ovakve je izvedenice moguće na dva načina značenjski preoblikovati (npr. Ĺvanovica → Ĺvanova žena i Ĺvanovica → žena Ĺvana...). Tvorbeni šav bi tada bio na različitim mjestima (Ĺvanov-ica i Ĺvan-ovica). Od dviju značenjskih preoblika uzima se ona koja je jednostavnija, sa što manje ograničenja u raspodjeli fonema na granici osnovne i nastavka.

tativno-hipokorističke, deminutivno-pejorativne, pejorativne i augmentativno-pejorativne forme.

Sufiks *-ovica* dolazi samo na nepalatalne (npr. *Ìvanovica, Màrtinovica, Ìvān-kovica, Pètkovica, Stānkovica, Bārakovica, Bijūkovica...*) a sufiks *-evica* samo pak na palatalne osnove osobnih imena i nadimaka koji u G jd. završavaju obličnim nastavkom *-a* (npr. *Drāgāčevica, Kikāševica, Mijòčevica, Radòševica...*). Podatak o obličnom nastavku osnovne riječi uzima se zato što omogućuje oblikovanje takvog pravila pod koje se mogu podvesti svi primjeri andronima tvorenih sufiksom *-ovica* i *-evica*. Naime, nije dovoljna odredba o (ne)palatalnom završetku osnove osnovne riječi jer se sufiks *-inica* može dodati na palatalne i nepalatalne osnove (npr. *Pēšinica, Mātinica...*). Ovaj sufiks dolazi samo na osnove onih imena i nadimaka koji u G jd. imaju oblični nastavak *-e* (npr. *Ántinica, Júrinica, Mātinica, Stīpinica, Mātinica, Stīpinica, Pēšinica, Šēpinica, Zikinica...*).

Na granici tvorbene osnove u većine andronima nema nikakve supstitucije posljednjeg fonemskog segmenta. Ako osnova završava velarom (*/g/, /k/, /h/*) ili sibilantom (*/z/, /s/*), čak ni tada ispred sufiksa *-inica* neće biti supstitucije nepalatalnog fonema palatalnim (npr. *Blāgo* → *Blag-inica, Mārka* → *Mark-inica, Núho* → *Nuh-inica, Józo* → *Joz-inica, Mûsa* → *Mus-inica...*). Jedino će fonem */c/* na kraju osnove biti redovito supstituiran fonemom */č/* ispred sufiksa *-evica* i *-inica* (npr. *Júrac* → *Jurčevica, Pētrič* → *Petrič-evica, Vūkac* → *Vukč-evica, Mārka* → *Markič-inica, Mūjica* → *Mujič-inica...*).

Izvedenica ima isti naglasak kao i osnovna riječ (npr. *Drāgāč* → *Drāgāčevica, Drāgāš* → *Drāgāševica, Ìvan* → *Ìvanovica, Mārko* → *Mārkovica, Māta* → *Mātinica, Māte* → *Mātinica, Pētko* → *Pētkovica, Šimun* → *Šimunovica, Tomislav* → *Tomislavovica...*) osim ako u N jd. nije kratkouzlazni naglasak sa zanaglasnom dužinom (npr. *Marijān* → *Marijānovica, Pētrīlj* - *Petrīljevica...*) ili je u kosim padežima pomični kratkouzlazni naglasak (npr. *Mijōč* → *Mijòčevica, Rādoš* → *Radòševica...*). Ako se ima u vidu oblik G jd. osnovne riječi, onda se može ustvrditi da u tvorbenom procesu taj oblik prenosi neizmijenjeno svoj naglasak u andronim (npr. *Mārtina* → *Mārtinovica, Marijana* → *Marijānovica, Drāgāča* → *Drāgāčevica, Mijōča* → *Mijòčevica...*).

Tvorba patronima

Patronim⁵ je antroponim motiviran osobnim imenom, nadimkom ili prezime-
nom oca (ponekad i starijeg pretka). Svi se patronimi mogu razdijeliti u dvije skupine: u jednoj su oni koji imaju službenu formu (osobno ime pretka nadjenuto potomku i patronimičko⁶ prezime) a u drugoj oni patronim koji takvu formu nemaju. Sa stajališta

⁵ I patronim je u literaturi različito definiran. Za R. Simeona patronim (patronimik) je ime koje se daje potomku po imenu oca ili po imenu najdaljega muškoga pretka, zatim dodatak prezimenu motiviran osobnim imenom oca i samo prezime ([7], k. 2, str. 34).

Nedostatak ove definicije je što ne uzima u obzir i očev nadimak. Da nadimak može motivirati patronim, ne stoji ni u [4] (str. 247). Definicija patronima u ovome onomastičkom priručniku ne obuhvaća ni osobno ime pretka nadjenuto potomku nego samo one forme koje su nastale sufiksacijom. B. Klaić ([2], str. 1021) navodi samo da je patronim (patronimik) prezime po ocu.

⁶ R. Simeon ([7], k. 2, str. 34) navodi tri pridjeva koji se odnose na patronime (patronimski, patronimijški i patronimički) a u [4] (str. 247) naveden je samo jedan, i to patronimijški.

B. Klaić ([2], str. 1012) pak navodi dva: patronimičan i patronimički.

suvremene tvorbe riječi ova prva skupina patronima nije tvorbena zanimljiva. U zapadnoj Hercegovini i danas muški potomak često dobiva osobno ime nekoga svog pretka (oca, djeda, pradjeda, strica...) ali ipak znatno rjeđe nego u prošlim stoljećima. Patronimička prezimena su tvorena sufiksima -ić, -ović, -ević, -ac i -ovac⁷. Danas pak takvo prezime dijete nasljeđuje rođenjem. Prezime oca postaje prezime sina ili kćeri bez ikakve tvorbene preinake.

Patronimi koji nemaju službenu formu mogu se razdijeliti u dvije skupine: u jednoj su oni kojima se identificiraju izravni potomci a u drugoj pak oni kojima se identificiraju samo udate žene. Za tvorbu prvih služe sufiksi -ić, -ović, -ević, -ac i -ovac⁸ a za tvorbu drugih samo sufiks -uša. Izravne potomke je moguće identificirati na dva načina: sintagmatskim izrazom i patronimom tvorenim sufiksacijom.

Identifikacija izravnog potomka uglavnom se vrši dvočlanom sintagmom, a ponekad i tročlanom. Dvočlana sintagma se sastoji od osobnog imena ili nadimka potomka (sina ili kćeri) i posvojnog pridjeva izvedenog sufiksom -ōv, -ēv ili -in⁹ od osobnog imena ili nadimka oca (npr. Īvan Šimunōv /Bàrakōv/ Dràgācēv/ Kìkāšēv/ Mātīn/ Šēpīn... Mārija Mārtinova/ Pētkova/ Mijōčeva/ Petrīljeva /Pīnjina/ Stīpina...). Tročlana sintagma osim osobnog imena ili nadimka potomka sadrži očevo osobno ime ili nadimak u genitivu jednine i posvojni pridjev djedova osobnog imena ili nadimka (npr. Īvan Āntē Jūrīna, Mārija Lūkē Mārkova...). Ponekad je moguće identificirati potomka i takvom sintagmom koja se sastoji od osobnog imena ili nadimka izravnog potomka i posvojnog pridjeva izvedenog od prezimena, ali samo onoga koje je nastalo konverzijom osobnog imena ili nadimka rodočelnika (npr. Marijān Mijōčēv, Mārija Mijōčeva, Stānko Kìkāšēv, Stāna Kìkāševa...). Kad se identificira prisutna osoba ili ona koja je svima poznata, onda se može osobno ime ili nadimak i izostaviti (npr. Īvan Blāžēv → Blāžēv, Īvan Lūkē Mārkova → Lūkē Mārkova...). Ispušteni antroponimi postaju redundanti.

Muške potomke je moguće identificirati i patronimima koji se tvore sufiksacijom očeva osobnog imena ili nadimka. Osnovna riječ je uglavnom izvedenica osobnog imena (npr. Júre → Jūka, Júko, Jūkul; Jōzo → Jōzul, Jōskan, Jōzina; Māte → Mātko, Matūšina, Māta; Pētar → Pētko, Péro, Pēšo; Šimun → Šíce, Šító, Šitilo...) ili pak nadimak (npr. Čāče, Gāle, Gáro, Kóvo, Pīnje, Šépo...). Na osnove takvih antroponima dodaju se sufiksi: -ić, -ović, -ević, -ac i -ovac (npr. Dómić, Júkić, Jūkić, Kòvić, Pínjić, Jūkulović, Marijānović, Šīpānović, Gálac, Gárac, Čáčinovac, Íčilovac, Jōzulovac, Matūšinovac, Pētkovac, Šītilovac...). Ovako tvorenim patronimima mogu se ponekad identificirati i unuci i praunuci.¹⁰ Sudbina ovakvih patronima je dvojaka; oni nestaju nastankom novog patronima prema nekom članu sljedeće generacije ili pak nestaju nakon nekoliko generacija kad izbljedi motivacija. Da ne postoje prezimena,

⁷ O značenjskoj vrijednosti prezimskih sufikasa može se govoriti samo dotle dok su sumješteni u onomastičkoj identifikaciji doveli u vezu rodočelnika, po kojemu je prezime nastalo, s ostalim članovima njegove zajednice. Što je bilo više novih generacija istoga prezimena, to je i taj značenjski singal identifikacije polako nestajao. Današnja, ustaljena i stabilna prezimena nemaju značenja.

⁸ U zapadnohercegovačkoj antroponimiji ovo su ujedno i prezimski sufiksi.

⁹ U zapadnohercegovačkim govorima posvojni pridjevi na -ōv, -ēv, i -in dulje vokal ispred sonanta u n.jd. muškoga roda.

¹⁰ Autora ovih redova, i njegovu braću, osim prezimenom ponekad identificiraju patronimom, tvorenim sufiskacijom izvedenog djedova osobnog imena (Júre → Jūka → Jūkić).

neki bi od ovakvih patronima to svakako postali. Oni danas supostoje s prezimenima; i jednima i drugima može se identificirati muška osoba.

Suvremena tvorba patronima može poslužiti dobrom razumijevanju davno završene tvorbe prezimena. Kad su sumještani patronimom počeli identificirati ne samo izravne potomke rodočelnika nego i ostale članove zadruge, bili su sazreli onomastički uvjeti za nastanak prezimena. Dovoljno je bilo da takav patronim postane stalan, nepromjenljiv, nasljedan i da dobije službenu formu.

U ove skupine antroponima izvedenica zadržava naglasak osnovne riječi (npr. Jūka → Jūkić, Júko → Júkić, Kóvo → Kóvić, Pínje → Pínjić, Matušina → Matušinovac, Pětko → Pětkovac, Šitilo → Šitilovac...) osim onih koji imaju kratkouzlazni naglasak sa zanaglasnom dužinom (npr. Marijān → Marijānović...).

Udatu ženu u zapadnoj Hercegovini identificiraju neki članovi obitelji i sumještani patronimom¹¹ tvorenim dodavanjem sufiksa -uša na osnovu njenog djevojačkog prezimena. Takvim patronimom se želi sačuvati veza udate žene s njenim rodom koji mužu i ukućanima postaje svojta a njegovoj djeci također rod. Stoga sufiks -uša znači „potjecanje žene iz nekog roda.“¹²

Sufiks -uša je moguće dodati na (ne)pokraćenu osnovu prezimena (npr. Bóto → Bòtuša, Dvízac → Dvišćuša, Lāvrić → Lavrićuša, Májjić → Mājuša, Nòvāk → Novakuša, Prímorac → Primorkuša, Šárac → Šarkuša, Šimòvić → Šimovuša, Šumelj → Šumeljūša, Tòlj → Tòljuša, Tòmić → Tomićuša ...). Sufiks -uša se dodaje na neizmijenjenu osnovu neizvedenog prezimena (npr. Bòjka → Bòjkuša, Gùdelj → Gudeljūša, Lèko → Lèkuša, Tòle → Tòluša, Zádno → Zadržuša ...). Ako je osnovna riječ tvorena sufiksom -ica, onda se patronim tvori dodavanjem sufiksa -uša na palataliziranu osnovu (npr. Hāsica → Hasićuša, Jūrca → Jurićuša, Pùtica → Putićuša, Rāšica → Rašićuša ...). Ako osnovna riječ, tvorena sufiskom -ić, ima kratkosilazni naglasak, onda se na neizmijenjenu običnu osnovu dodaje nastavak -uša (npr. Bābić → Babićuša, Māndić → Mandićuša, Tòmić → Tomićuša ...) Sufiks -ić se ne odbacuje ni u osnovnih riječi koje imaju kratkouzlazni naglasak i zanaglasnu dužinu, nastalu sažimanjem dvaju kratkih vokala (npr. Lāvrić → Lavrićuša, Mārkić → Markićuša, Sivrić → Sivrićuša, Tadić → Tadićuša ...¹³). U ostalih osnovnih riječi, tvorenih sufiskom -ić, taj se nastavak odbacuje i na pokraćenu osnovu dodaje sufiks -uša (npr. Čúžić → Čužuša, Glibić → Glibuša, Tólić → Tòluša...). Isti se patronimi dobiju i od dvosložnih neizvedenih prezimena (npr. Čúže → Čužuša, Glibo → Glibuša, Tóle → Tòluša...). I u osnovnih riječi tvorenih sufiksima -ević i -ović ti se nastavci odbacuju pa se onda na pokraćenu osnovu dodaje nastavak -uša (npr. Drljević → Drljuša, Jürković → Jürkuša, Pāvlović → Pāvluša...) osim onih koje imaju paroksitoni kratkouzlazni naglasak (npr. Banović → Banovuša, Knezović → Knezovuša, Šimović → Šimovuša, Žuljević → Žuljevuša ...). Od osnovnih riječi koje u N jd. imaju tzv. nepostojani /a/ uzima se oblična osnova iz G jd. i na nju dodaje sufiks -uša (npr. Čúljak → Čuljuša, Práljak → Praljuša, Zóvak → Zòvkuša ...).

Ako osnovna riječ završava fonomeskom sekvencom /ac/, onda se fonem /c/ supstituira fonemom /č/ ili /k/ (npr. Drinovac → Drinovkuša, Dvízac → Dvišćuša,

¹¹ Ovakav patronim V. Putanec naziva zadružno prezime ([5], str. XII). To nije prezime jer mu nedostaje stalnost, nasljednost i službena forma, a nije ni zadružno jer podjednako nastaje i izvan zadruge.

¹² Sufiks -uša nije stilski obilježen u značenjskoj skupini patronima.

¹³ P. Vitezović je za livanjsko prezime Tadić naveo netočan patronim Tadička; potvrđeno je samo Tadićuša ([6], str. 49).

Primorac → Primòrkuša, Prùsac → Prùščuša, Šárac → Šárkuša, Šùsac → Šùščuša, Zúbac → Zùpčuša...). Ako pokraćena osnova završava suglasničkom skupinom u kojoj je prvi segment bilo koji sonant a drugi konsonant /c/, onda se ovaj posljednji supstituira obvezno fonemom /k/ (npr. Drinovac → Drinòvkuša, Primorac → Primòrkuša, Šárac → Šárkuša...)¹⁴ a ako pak osnova završava konsonantskom skupinom, onda se /c/ zamjenjuje fonemom /č/ (npr. Prùsac → Prùščuša, Šùsac → Šùščuša, Zúbac → Zùpčuša ...). Ispred fonema /č/ supstituira se zvučni suglasnik bezvučnim (npr. Zúbac → Zùpčuša ...) ili se prvi prilagođuje drugome glede asimilacije po mjestu tvorbe (npr. Prùsac → Prùščuša ...). Supstitucija fonema /c/ postoji i u onih patronima koji su motivirani prezimenima na -ica (npr. Lètica → Letičuša ...). Neki patronimi svojom tvorbom upućuju na oblik prezimena koji nije potvrđen u zapadnohercegovačkoj antroponimiji (npr. Planinić → Planinkuša (* ← Planínac), Sòlin → Solinkuša (* ← Solínac)...

Bez obzira na naglasak osnovne riječi patronim udate žene uvijek ima propa-roksitoni kratkouzlazni naglasak (npr. Bàbić → Babićuša, Bòjka → Bòjkuša, Lávrić → Lavrićuša, Ráše → Rášuša, Rášica → Rašičuša, Rášić → Rášuša, Šimòvić → Šimòvuša, Tòlj → Tòljuša, Vùjica → Vujičuša, Vùkoja → Vukòjuša ...).

Tvorba metronima

U zapadnoj Hercegovini, kao i u drugim patrijarhalnim sredinama, izravni potomci se rijetko identificiraju metronimom. Razlog tomu je u činjenici što je muž glava obitelji, dakle branitelj i hranitelj žene i djece. Međutim, kad bi zbog smrti muža žena rano obudovjela, ne bi se preudala nego bi nastojala podići svoju djecu. Djecu takvih majki sumještani uglavnom identificiraju metronimom.

Metronim¹⁵ je antroponim motiviran osobnim imenom, patronimom ili nadimkom majke. Metronimi mogu imati neslužbenu formu (dvočlana sintagma i metronim tvoren sufiskom -ić) i službenu (metronimičko prezime).

Izravni potomci se mogu identificirati dvočlanom sintagmom u kojoj je prvi član osobno ime ili nadimak osobe a drugi posvojni pridjev izveden od osobnog imena ili nadimka majke (npr. Ìvan Márin, Káta Márina, Ìvan Tomićušin, Káta Tomićušina...). Moguće je u određenoj situaciji i ispustiti osobno ime ili nadimak osobe (npr. Ìvan Logàrušin → Logàrušin ...).

Izravnog potomka je moguće identificirati i metronimom koji se tvori dodavanjem sufiksa -ić na osnovu majčina patronima (npr. Landèkuša → Landèkušić, Lèkuša → Lèkušić, Kràljuša → Kràljušić, Skòkuša → Skòkušić ...). Od ovako tvorenih metronima u prošlim stoljećima u zapadnoj Hercegovini nastalo je dvadesetak metronimičkih prezimena (npr. Alićušić, Bànušić, Cvitànušić, Glibušić, Grlušić, Kolàkušić, Pìnjušić, Vidàkušić ...). U metronimā na -ić i metronimičkih prezimena zadržan je

¹⁴ U ovakvih patronima V. Putanec vidi hibridni sufiks -kuša ([5], str. XII). Takav sufiks ne postoji zato što fonem /k/ pripada izmijenjenoj osnovi, a ne nastavku (npr. G jd. Šarc - a → Šarkuša...). U tvorbi ovakvih patronima ne može se vidjeti ni varijantni sufiks -čuša zato što i fonem /č/ pripada osnovi (npr. G jd. Prusc-a → Prušć-uša...).

¹⁵ R. Simeon u svome rječniku nema termina metronim nego samo metronimik pod kojim podrazumijeva ime osobe izvedeno od majčina imena ([7], k. 1, str. 822). Ova definicija ne obuhvaća majčin patronim, ni nadimak, niti pak forme nastale preobrazbom. Pod terminom matronim (matronimik) podrazumijeva ime po majci i prezime troveno prema imenu majke ([7], k. 1, str. 798).

naglasak osnovne riječi (npr. Kòrduša → Kòrdušić, Landèkuša → Landèkušić, Lèkuša → Lèkušić ...).

Literatura:

- [1] Hraste, Mate: O ženskim prezimenima, u: Jezik, god. II, str. 136.-139.
- [2] Klaić, Bratoljub: Rječnik stranih riječi, Matica hrvatska, Zagreb 1978.
- [3] Maretić, Tomo: Jezični savjetnik, Zagreb 1924.
- [4] Osnoven sistem i terminologija na slovenskata onomastika, MANU, Skoplje 1983.
- [5] Putanec, Valentin: Esej o jezičnom znaku i onomastici te o antroponimiji u Hrvatskoj, u: Leksik prezimena SRH, Institut za jezik i Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1976, str. I. - XII.
- [6] Putanec, Valentin: Pavao Vitezović kao onomastičar, u: Rasprave Instituta za jezik, Zagreb 1968, str. 45. - 88.
- [77] Simeon, Rikard: Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva k. 1 i 2, Matica hrvatska, Zagreb 1969.
- [8] Šimunović, Petar: Naša prezimena, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1985.

Milan NOSIĆ

THE FORMATION OF ANDRONYMICS, PARTONYMICS AND METRONYMICS IN WESTERN HERZEGOVINA

Summary

Western Herzegovina has got a rich identification system, including not only first names, nicknames and surnames but also the different andronymics, patronymics and metronymics forms. Andronymics are motivated by surname, first name of the husband's nickname, whereas patronymics are motivated by surname, first name or the husband's nickname (sometimes even by and older ancestor) and metronymics by first name, nickname or the mother's patronymic. Andronymics, patronymics and metronymics may have both an official form (the andronymic, patronymic and metronymic surname and the ancestor's first name given to a descendant) and an unofficial form (two - partical of three - partical syntagm, the andronymic formed by using the suffixes -ovica, -evica or -inica, the patronymic formed with the suffixes -ac, -ovac, -ić, -ović, -ević or -uša, and the metronymic formed with the suffix -ić). An andronymic expresses the wife's belonging to her husband whereas a patronymic and a metronymic the father's or the mother's origin.

